

Kokią energiją naudojame?

Palyginkime dviratį ir motociklą, burinį laivą ir motorlaivį. Pasvarstykite, kokią energiją jie naudoja, kad judėtų į priekį?

Bet kokiam judėjimui reikia energijos. Vienais atvejais žmonės naudoja savo raumenų energiją, kitais atvejais – vėjo ar skystojo kuro, deginamo variklyje, energiją.

Dar viena energijos rūšis yra elektra. Ypač plačiai ji naudojama žmonių buityje. Elektra laikoma vienu didžiausių žmonijos išradimų.

- Apsidairykite namuose ir surašykite prietaisus, kurie padeda jūsų šeimai buityje.
- Dalis prietaisų veikia naudojant žmogaus raumenų jėgą, kitiems reikalinga elektros energija. Kokių prietaisų jūsų namuose daugiau?
- Kuo tavo tyrimo rezultatai panašūs į draugų rezultatus? Kuo skiriasi?

- Apsilankykite interneto svetainėje www.elektromagija.lt ir daugiau sužinokite apie elektrą. Savo atradimais pasidalykite su draugais.
- Pažaiskite smagius svetainės žaidimus.

Elektros energija gaminama elektrinėse, deginant malkas, anglis, dujas, skystąjį kurą. Ją taip pat gamina vėjo jėgainės, vandens turbinos, kurias suka krintantis vanduo. Elektrą gali gaminti ir saulės baterijos, kurios veikia perdirbdamos saulės šviesą.

- Kaip elektros energija gaminama šiose jėgainėse?
- Kokių elektros jėgainių jums yra tekę matyti?
- Kokių elektros jėgainių yra jūsų krašte?

Augalai naudoja saulės energiją. Lapai sugeba ją sugerti ir paversti „kuru“. Visų gyvūnų, taip pat ir žmogaus, gyvybė priklauso nuo augalų, nes gyvūnai nesugeba panaudoti saulės energijos. Žmogus ir dalis gyvūnų energijos gauna misdami augalais.

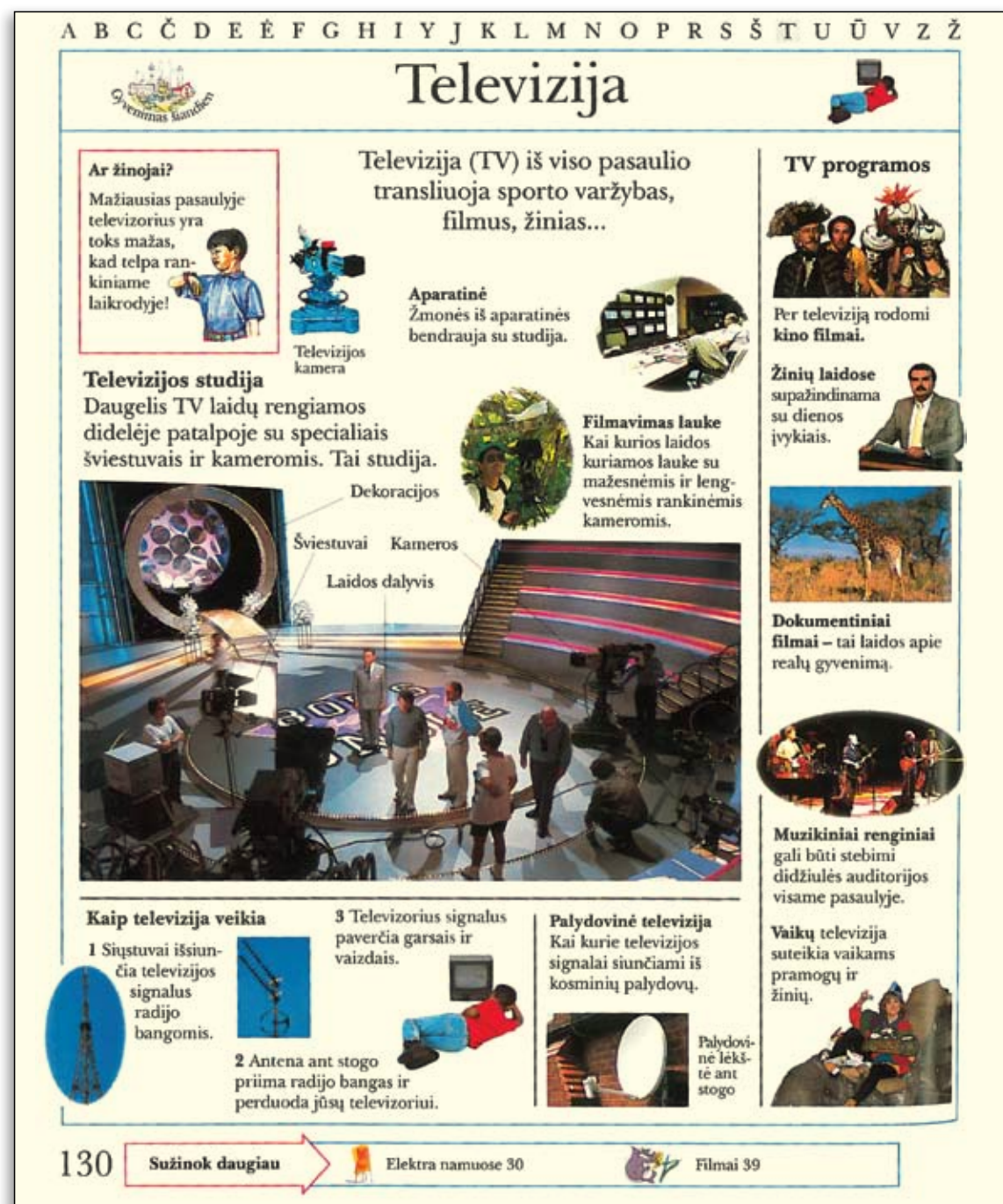
Įdomu ar naudinga?

1. Ką žinote apie televiziją?

2. Apžiūrėkite ir tyliai perskaitykite enciklopedijos puslapį.

Iš knygos „Vaikų enciklopedija“

te|le|vi|zi|ja
te|le|vi|zo|rius

te|le|vi|zi|jos
bokš|tas

- Ką naujo sužinojote?
- Ko nesupratote?
- Kas jums buvo įdomiausia?
- Aptarkite, ką įdomaus sužinojote iš žodinio teksto, o ką iš iliustracijų?
- Ar visi buvote vienodai pastabūs? Ką patartumėte vieni kitiems?

3. Aptarkite, kuo televizija jums gali būti naudinga.

4. Kaip jūs užbaigtumėte šiuos sakinius? Parašykite kuo daugiau skirtingų sakinių.

Televizija naudinga, nes...
Televizija nenaudinga, nes...

Televizija –
TV

5. Surenkite klasėje diskusiją apie televizijos naudą ir žalą. Remkitės sakiniiais, kuriuos užsirašėte.

Nežinomas turinys, nežinomas atėminys

1. Rūtos mama pirko elektrinę kavos malimo mašinėlę. Kiek pinigų ji turėjo iš pradžių?

85 Lt

$\square - 85 = 7$
Liko tik 7 Lt

2. Ritėje buvo 84 m elektros laido. Remontuojant namą visi seni laidai buvo keičiami naujais. Ritėje liko tik 32 m elektros laido. Kiek laido buvo panaudota?

$84 - \square = 32$
Skaičiuoju, kiek sumažėjo dešimčių ir kiek sumažėjo vienetų.

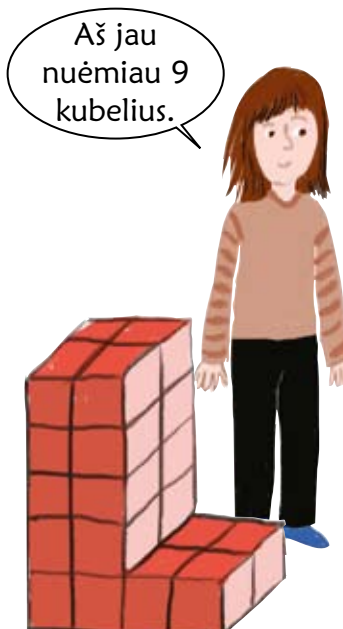

3. Dėžutėje buvo 34 elektros lemputės. Kai viename kambaryje susuko visas lemputes, dėžutėje jų liko 26. Kiek lempučių susuko?

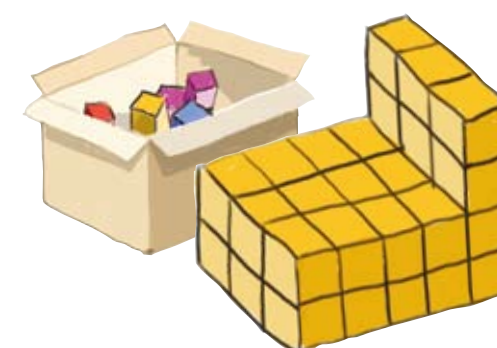
$34 - \square = 26$
Pirmiausia atimsiu 4, o paskui galvosiu, kiek reikia atimti iš 30, kad liktų 26.

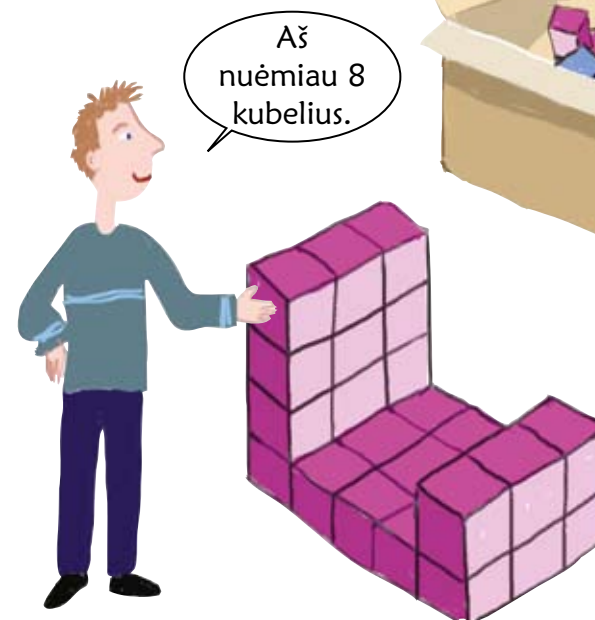
4. Po pamokų vaikai ardė savo statinius ir kubelius dėjo į dėžes. Po kiek kubelių jiems dar likę statiniuose? Po kiek kubelių kiekvieno vaiko statinyje buvo iš pradžių? Parašykite atitinkamus veiksmus. Nežinomą skaičių juose pažymėkite kvadratėliu.

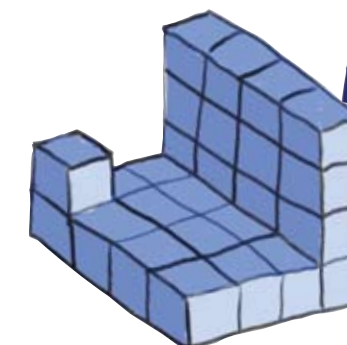
Aš jau nuėmiau 9 kubelius.

Aš nuėmiau 7 kubelius.

Aš nuėmiau 8 kubelius.

Aš nuėmiau 5 kubelius.

Sukurkite du tokius uždavinius pagal duotą veiksmą, kad jie skirtųsi tik klausimais.

$$43 - 8$$

Lesson Thirty One: Please

1. Listen and read.

It's time for a story.

One, two, three.

Are you ready?

Can you see?

Be very quiet, please.

Let's open the book.

What's going to happen?

Let's have a look.

2. Look and tell a story.

3. Listen and do.

Come here, **please**.

Open your book, **please**.

Look here, **please**.

Tell me
your name,
please.

Stand up, **please**.

Put down
your pen, **please**.

Go back to
your desk, **please**.

Take your pen,
please.

Sit down, **please**.

4. Listen and do. Ką dar mokate paprašyti padaryti? Peržiūrėkite visas anglų kalbos pamokas vadovėlyje. Kaip prasideda kiekviena užduotis? Mandagiai paprašykite klasės draugų ką nors padaryti.

Išmokome

Suprasti mokytojos paliepimus:

stand up, sit down, open, take, put down, look, go back, come, tell me.

Mandagiai paprašyti ką nors padaryti: **please**.

Vējo malūnas

Vējas pūsdamas gaivina arba šaldo. Kartais jis būna nevaldomas ir sukēlia uraganā, kuris verčia medžius, griauna namus, jūrose sukēlia didžiausias bangas.

Tāčiau dažnai vējas yra žmogaus pagalbininkas, pavyzdžiui, jis suka malūnų sparnus. Anksčiau malūnuose maldavo grūdus duonai ir pyragams kepti. Dabar modernūs vējo malūnai gamina elektrā. Kur ir kokių malūnų esate matę?

Pavaizduokite vējo malūnā su smarkiai besisukančiais sparnais.

Jums prireiks: balto ir spalvoto popieriaus lapo, guašo, teptukų, indelio vandeniui.

- Kā matote šīame paveiksle? Išvardykite. Iš ko sprendžiate, kad malūno sparnai sukasi?

Egilas Skuja. Vējo malūnas

- Sumaišykite įvairių spalvų guašą (jau žinote, kad jis gali būti tirštas arba atskiestas) ir nupieškite malūnā storu teptuku ant sauso ir balto popieriaus lapo smarkiai atskiestu guašu.
- Plonu teptuku ir tirštais guašo dažais ant viršaus nupieškite smulkias detales. Sukdami ratus linijomis pavaizduokite malūno sparnus sukančią vēją.

Akustiniai ir elektriniai instrumentai

105

106

Išmokite graikų dainą.

M'AGAPAS

M'agapas Garufalitza,
M'agapas I mejelas?
M'agapas Garufalitza,
M'agapas I mejelas?

Ižangoje, tarp posmų ir pabaigoje pritarkite varpeliais,
lėkštutėmis ar metalofonais.

108

Paklausykite ir atpažinkite, kur skamba akustiniai, o
kur – elektriniai instrumentai.

Pianinas

Sintezatorius

Akustinė gitara

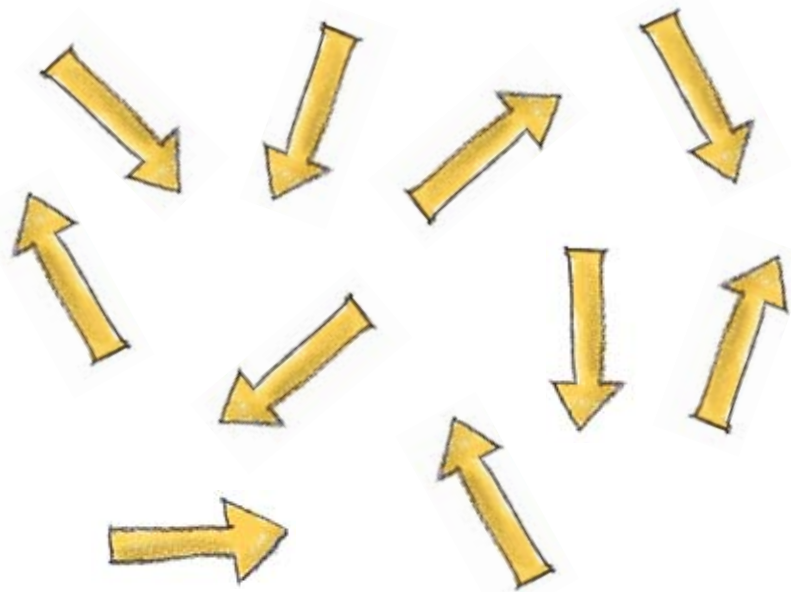

Elektrinė gitara

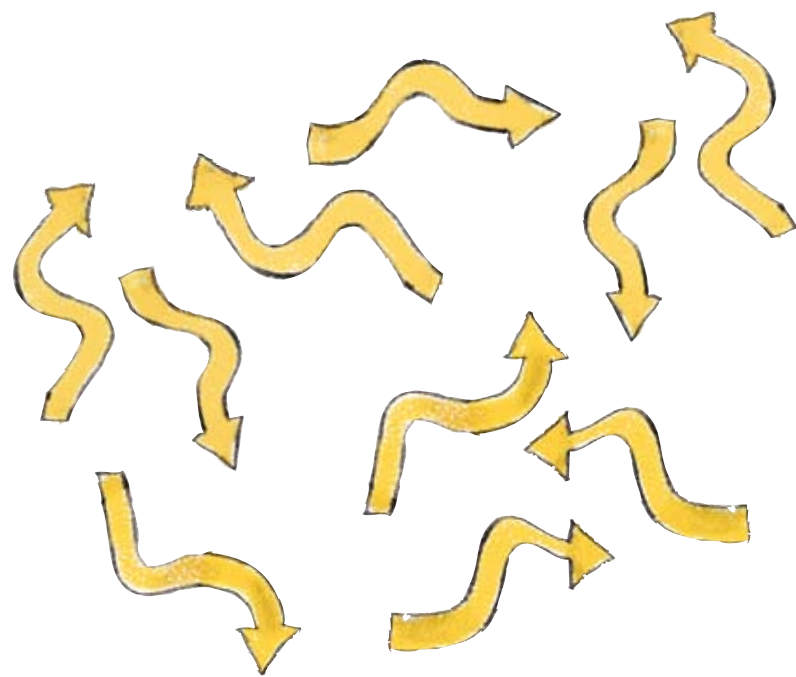
Akustiniai muzikos instrumentai skamba virpinant stygas (smuikas, fortepijonas), orą (fleita, vargonai), membraną (būgnai) arba virpa patys (barškučiai). Elektriniais instrumentais (elektrinė gitara, sintezatorius) garsai išgaunami naudojant elektros srovę.

Šokis ir judėjimo kryptys

Šokant galima judėti įvairiomis kryptimis. Grupei šokėjų judant įvairiomis kryptimis, kuriamas šokio brėžinys.

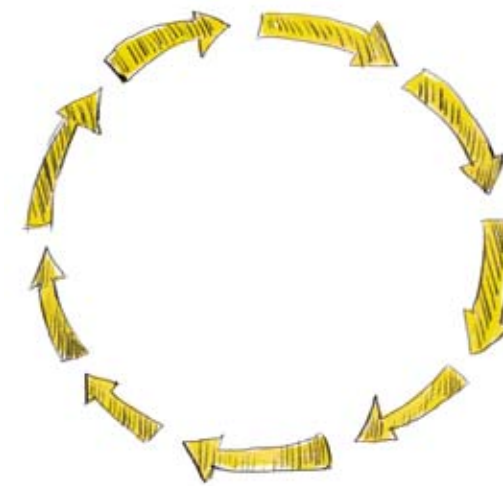
Judėti galima netvarkingai, įvairiomis kryptimis tiesiomis linijomis.

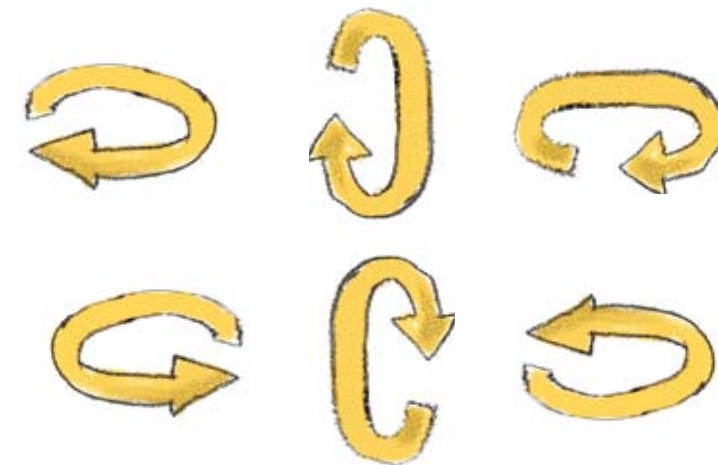
Judėti galima netvarkingai, įvairiomis kryptimis vingiuotomis linijomis.

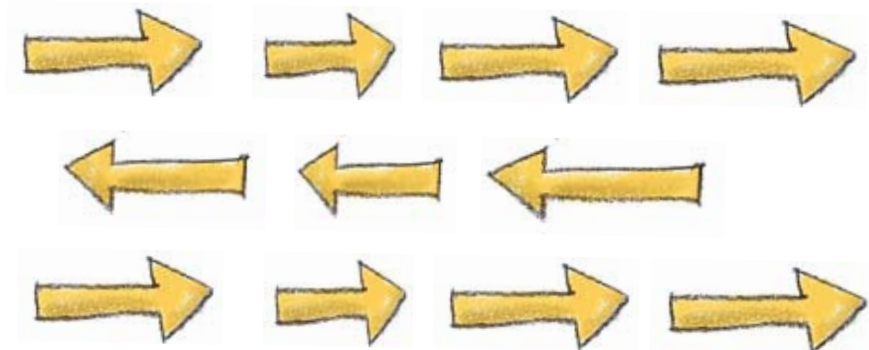
Visi judėkite salėje, kaip parodyta paveikslėliuose, stenkitės nesusidurti vieni su kitais.

Judėti galima visiems vienu ratu.

Judėti galima kiekvienam atskirai, mažu rateliu.

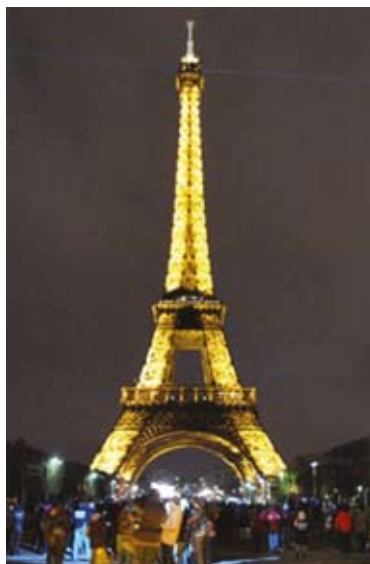
Judėti galima tvarkingai, tiesiomis linijomis.

- Šokite ratelius „Sukas sukas ratelis“, „Kumpu snapu pelėda“, „Aš, oželis Mikitu“, „Upytėlė teka“.
- Pasakykite, kaip judėjote erdvėje, šokdami šiuos ratelius?

„Žemės valanda“ – kas tai?

Jau keleri metai viso pasaulio žmonės kviečiami vienai valandai išjungti visas šviesas. Tai vyksta kovo mėnesio pabaigoje paskirtą dieną nuo pusės devynių iki pusės dešimtos valandos vakaro. 2010 m. ši gamtos apsaugos iniciatyva buvo išplitusi jau 128 pasaulio šalyse. Abejingi neliko ir Lietuvos žmonės.

Išjungdami vienai valandai šviesą žmonės parodo susirūpinimą planetos ateitimi. Taip žmonija leidžia Žemei bent trumpam atsikvėpti, o kiekvienas šios akcijos dalyvis asmeniškai pasižada elektros energiją naudoti protingai ištisus metus.

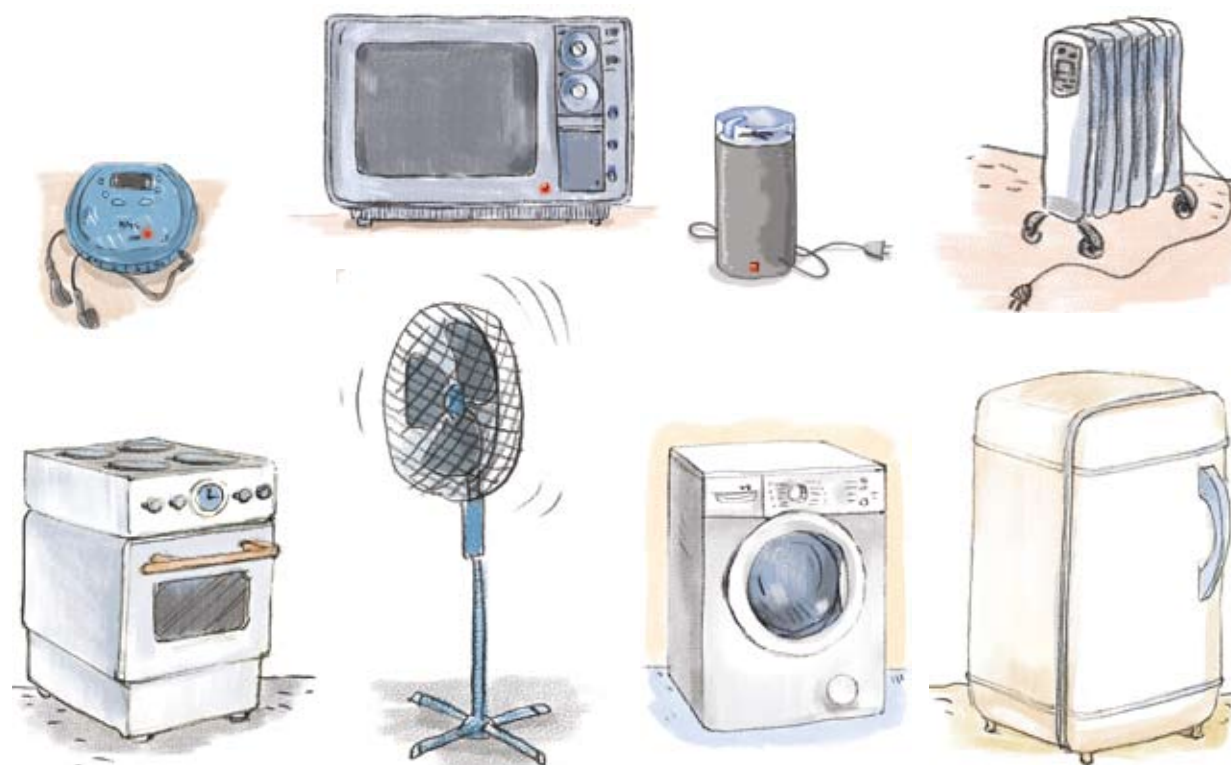

- Interneto tinklalapiuose sužinokite, kokia data Žemės valandai paskirta šiais metais.

Per pertrauką apsidairykite mokykloje – gal kur net ir dieną nuolat dega elektros lemputės? O gal jas reikėtų užgesinti? Kai kurių šviesų galbūt saugumo sumetimais nepatartina išjungti? Visa tai aptarkite su mokytoja (-u).

Kartu su tėvais surašykite, kiek yra įjungtų elektros prietaisų jūsų namuose. Gal būtų galima bent dalį jų išjungti. Paprašykite tėvų palyginti, kiek jūsų šeimai tenka mokėti už elektros energiją, kai gyvenate kaip įpratę, ir kiek elektros energija kainuotų, jei bent vieną mėnesį pataupytumėte.

- Kurie iš šių prietaisų naudoja elektros energiją net neveikdami? Ar jūsų šeima juos išjungia išvykdama atostogų?